

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Valg af 11 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Eneret til Anlæg og Drift af Sporveje i offentlige Gader og Veje.

Formanden (Høgsbro): Dette Valg er begæret foretaget efter Reglerne for Forholdstalsvalg af de samme Medlemmer som tidligere. Der er anmeldt for mig 3 Valggrupper paa henholdsvis 45, 31 og 25 Medlemmer. Af den første Gruppe indlægges Kvist, H. L. Sjørgensen, Rasmussen, P. Holm og E. Hage, af den anden Gruppe Wassard, Røkkentved og Hammerich samt af den tredje Gruppe Højmark, Dusen og Svendsen.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Optagelse af et Statslaan i Udlandet og om Ombytning af $3\frac{1}{2}$ pCt.s uopsigelige Statsobligationer med 3 pCt.s Obligationer.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2641 ff.)

Lovforslaget fattedes under Forhandling.

Bem: Det foreliggende Lovforslag har min Sympati, fordi det er det første Forsøg her i Landet paa at optage Laan til 3 pCt.s Rente, altsaa paa at udstede 3 pCt.s rentebærende Obligationer, og det bliver selvfølgelig en Fordel for Statskassen, som er værd at tage med. Det er nu en Fordel, som jeg for øvrigt ikke skal opholde mig videre ved, thi hvis det var den eneste Fordel, saa jeg endda ikke, at Lovforslagets Betydning var saa stor; men naar man ser hen til de Krav, som have rejst sig rundt omkring i Landet, f. Eks. Kravene gennem Agrarforeningen, naar man lægger Mærke til alle de Udtalelser, der ere faldne, saa har det gaaet som den røde Traad gennem Forhandlingerne, at skal Landbruget kunne klare sig, saa gælder det om, at vore Udgifter formindskes og vore Indtægter forøges. Vi have stadig produceret mere og mere, men Priserne ere gaaede ned ad, saa Indtægterne kunne vi ikke forøge tilstrækkeligt, men derimod gaae Udgifterne stadig højere og højere op. Statterne stige til Staten. Statterne stige til Kommunerne, og navnlig Hartkornet

bliver mere og mere bebyrdet, medens samtidig Arbejdspriserne stige, og Følgen deraf er, at der stadig optages flere og flere Prioriteter i Grundejendomme, og skulle vi stadig blive ved at give den samme Rente som før, saa kan Landbruget ikke bære Byrden. Og Købstæderne, de klage sig ligeledes, Industrien er trykket, Handelen ligeaa. Det vilde derfor i sin Helhed være en stor Fordel for os alle sammen, hvis vi kom til en lavere Rente end den, vi have her i Landet. Man ved jo, der har været Forslag fremme f. Eks. om Oprettelse af en helt ny Kreditforening o. l. Her ser jeg imidlertid et Forslag, som jeg haaber maa føre til det Resultat, at vi kunne bringe Renten ned, thi hvis man overhovedet skalde kunne opnaa lav Rente, opnaa at faa udenlandske Kapitaler her ind i Landet til en lavere Rente end de Kapitaler, vi selv have, maa Staten gaa i Spidsen, fordi Staten har den største og bedste Kredit, og naar den begynder, saa gaar det nedad som en rullende Bevægelse, idet at Renten trykkes ned ogsaa for andre Debitorer og Pengeinstitutter. I 1886, for 8 Aar siden, den Gang man konverterede Statsgælden, da udtalte den daværende Finansminister (Estrup), at det, han særlig troede vilde virke til Gavn ved Lovforslaget, var ikke alene det, at Renten for Statsgælden paa 155 Millioner Kroner nedsattes fra 4 pCt. til $3\frac{1}{2}$ pCt., men det var navnlig fordi han troede, at man vilde opnaa en lavere Prioritetsrente i Ejendomme, hvorved Ejendommens Pris vilde stige, og det vilde være til Fordel særlig for Landbruget. Det viste sig ogsaa et Par Aars Tid senere, da flere Kreditforeninger konverterede deres Gæld, det var omtrent noget som ca. 150 Millioner Kroner, og man saa ogsaa, hvorledes Sparekasserne maatte sætte deres Indlaans- og Udlansrente ned, og Renten balede i det hele taget. Saa har man for øvrigt ogsaa en ganske god Oversigt ved at se paa Ministerialtidenden, hvorledes Ministeriet hvert Aar giver Tilladelse til at tage højere Rente end 4 pCt. af Prioriteter i faste Ejendomme. Jeg har her et Udbrag for de sidste ti Aar af Ministerialtidenden, og det er ganske interessant at se, at for 1884—86 stod der i de Aar saadan noget som 94—96 Millioner Kr. om Aaret, der udlaanedes til højere Rente end 4 pCt., og deraf var en halv Snes Millioner til 6 pCt. mod Prioritet i faste Ejendomme. Men efter at Staten havde konverteret sin Gæld, falder Beløbet Aaret efter med 30 Millioner, nemlig fra godt og vel 94 Millioner til 64 Millioner. Der har senere været en stadig nedadgaende Bevægelse, men det har dog i de sidste Aar staaet omkring